

doi: 10.3935/rsp.v24i3.1489

SOCIAL INVESTMENT AND SOCIAL WELFARE: INTERNATIONAL AND CRITICAL PERSPECTIVES

James Midgley, Espen Dahl, Amy Conley Wright (eds.)

Edward Elgar, Cheltenham, UK:
Northampton, MA, USA, 2017., 255 str.

Knjiga naslova *Social Investment and Social Welfare: International and Critical Perspectives* jedno je od relativno brojnih novih izdanja koje tematizira socijalno ulaganje. Ideja o prebacivanju fokusa od socijalnih transfera prema socijalnim ulaganjima dobiva sve više pozornosti u literaturi socijalne politike. Knjiga je izdana unutar *New Horizons in Social Policy* serije izdavača Edward Elgara i ima 255 stranica. Urednici su James Midgley, Harry and Riva Specht, profesori u školi socijalne politike sveučilišta Berkeley, Amerika; Espen Dahl, profesor zdravstva i socijalne politike s Akershus sveučilišta, fakulteta primijenjenih znanosti, Norveška te Amy Conley Wright, profesorica u školi socijalnog rada i direktorica Instituta za izučavanje posvojenja sa sveučilišta u Sydneyu, Australija.

Knjiga je podijeljena u uvodni dio i trinaest poglavlja. U uvodu urednici James Midgley, Espen Dahl i Amy Conley Wright postavljaju temelje za analize koje će slijediti u knjizi. Osvrću se na trenutno jačanje interesa za socijalno ulaganje. Daju kratku perspektivu evolucije koncepta i njegovih različitih perspektiva. Pri tome kratko navode i neke limitirajuće faktore dosadašnjih pristupa poput eurocentričnosti, kao i raznolikosti pristupa i primjena socijalnog ulaganja u pojedinim područjima socijalne politike i u pojedinim zemljama.

U prvom poglavlju naslova *Social Investment: Concepts, Uses and Theoretical*

Perspectives James Midgley i Amy Conley Wright raspravljaju kako je pojam korišten u dosadašnjim razmatranjima unutar socijalne politike, razvojnih studija, neprofitnog menadžmenta. Osvrću se i na odnos trenutnog fokusa socijalnog ulaganja u području socijalne politike s tradicionalnim pristupima socijalnih ulaganja u drugim sferama.

U drugom poglavlju *Social Investment in Early Childhood in Australia* Amy Conley Wright daje svoju analizu *Investing in the Early Years*, australske nacionalne strategije. Autorica sagledava socijalne transfere, roditeljski dopust, politike tržišta rada, obrazovanje i skrb za djecu. Komparirajući podatke s prosjecima OECD zemalja, autorica nalazi da je Australija snažnija u socijalnoj zaštiti u ranom djetinjstvu nego u socijalnom ulaganju u roditeljski dopust i ranu edukaciju i skrb. Nedavne razvoje autorica vidi kao pomak k državi socijalnih ulaganja, kako vlada stavlja prioritet na to područje što je popraćeno financiranjem.

Treće poglavlje autora James Leea bavi se pitanjima stanovanja. Nosi naziv *Housing and Social Investment: Lessons from Hong Kong and Singapore*. Autor najprije analizira kako su socijalne politike bile neodređene u pogledu socijalnih ulaganja, pogotovo onih u stanovanju koje se vidi i kao potrošnja i kao investicija. Nadalje se kratko daju posebnosti stambenih politika u istočnoj Aziji te analizira Singapur koji se više oslanja na vlasnički model i Hong Kong koji se oslanja na privatno i subvencionirano iznajmljivanje. Autor analizira ulogu stambenih politika i socijalne sigurnosti. O stanovanju i stanu kao imovini u ovim dvjema zemljama raspravlja se kroz prizmu socijalne pravde, pri čemu uočava različite ishode.

Social Investments and Poor Families in India: The Role of Early Childhood and Employment Programmes je četvrto

poglavlje. Autorica Sony Pellisser analizira dvije politike kroz prizmu ključnih dokumenata. *Integrated Child development scheme* (ICDS) koji pruža hranu trudnim ženama i djeci od 70-ih, kao i edukaciju, naglašavajući pitanja priuštivosti u kontekstu gdje je siromaštvo rašireno. Drugi dokument je *National Rural Employment guarantee Act* koji pruža prilike za zapošljavanje izvan poljoprivredne sezone kao i mogućnosti izgradnje zajednice. Autorica naglašava kako je u Indiji put socijalnih ulaganja evoluirao k razvoju socijalnih programa koji su povezani s ekonomskim razvojnim ciljevima.

U petom poglavlju *Employment Policy and Social Investment in Norway* Espen Dahl i Thomas Lorentzen kroz recentne reforme analiziraju politike tržišta rada fokusirajući se na njihove ishode poput radne participacije i zarade, posebno za grupe s otežanim pristupom tržištu rada. Neke reforme pokazuju se boljima kao organizacijsko spajanje (*Welfare and Labour Reform*), formiranje *Work Assessment Benefit Administration* ili programi kvalifikacija za primatelje socijalne pomoći. Druge reforme kao promjene *Work Environment Act* ili stroži uvjeti za primanje socijalne pomoći ne pokazuju takve karakteristike, iako su sve reforme pažljivo dizajnirane i umjerene u dosegu. Zaključuju da je Norveška i dalje država socijalnog ulaganja, no s manjim i opreznim pomacima.

Poglavlje koje slijedi *The Child Support Grant in South Africa: Gender, Care and Social Investment* napisano je od autorice Leile Patel. Ona analizira *The child support grant* koji je jedan od najvećih programa socijalne zaštite u državi te je obuhvatio gotovo 60% djece u 2016. godini. Na temelju nacionalnih i lokalnih podataka o rodu i skrbi autorica ocjenjuje da program ima pozitivne ishode na smanjene siromaštva žena i ženskih kućanstava, iako siromaš-

tvo i dalje ostaje rodni fenomen. Pozitivni utjecaji prepoznati su i na osnaživanje žena i dobrobit djece. No, u pogledu socijalnih investicija koje promiču rodnu ravnopravnost nailazi se na određena ograničenja posebno kako se socijalne politike ne uspijevaju nositi s rodnom prirodom skrbi u obitelji, zajednici i socijalnom sektoru te se situacija sporo mijenja.

U sedmom poglavlju *Investing in Communities in the United States: Social Capital, Asset Building and Local Enterprise* James Midgley analizira programe lokalnog razvoja SAD-a koji, iako imaju dugu povijest, do sada nisu analizirani iz perspektive socijalnog ulaganja. Sagleđavaju se pristupi od kasnog 19. stoljeća koji su se nosili s urbanim siromaštvom. Taj pristup zamijenjen je »ratom« protiv siromaštva 1960-ih. Poglavlje raspravlja kako su ti programi evoluirali i kako su danas dio šire slike inicijativa kojima se grade resursi u zajednici. No, iako su značajna sredstva uložena i nedvojbeno postoje pozitivni primjeri utjecaja, autor zaključuje da je ovo područje i dalje nedovoljno istraženo te postoji potreba za formuliranjem koherentnijeg pristupa socijalnim ulaganjima.

Cash Transfers as Social Investments: The Brazilian Case je osmo poglavlje autora Anthonyja Halla. Analizira se *Bolsa Familia* (glavni program usmjeren obiteljima) od kojeg više od četvrtine populacije ima koristi. On obuhvaća dijelom pristup socijalnih investicija jer potiče formiranje ljudskih resursa kroz poticanje pohađanja nastave i sudjelovanje majki u preventivnim zdravstvenim aktivnostima. Iako je najavljen kao program orijentiran k produktivnim funkcijama, ne vidi se veza sa stvaranjem zaposlenja. Fokus je bio na proširenju obuhvata novčanih davanja te se nije napravilo mnogo u dugotrajnim socijalnim ulaganjima u zdravstvo, obrazovanje, stanovanje. Autor drži da je za na-

predak modela socijalnog ulaganja nužno povezivanje sa širim razvojnim izazovima dok trenutno kratkoročne (političke) koristi širenja programa imaju primat nad ulaganjima u socijalnu infrastrukturu.

Autori sljedećeg poglavlja *Pension Reform in China: Towards Social Investment* su Joe Leung i Yuebin Xu. Kina se suočila s izazovima formuliranja održivog, adekvatnog i priuštivog mirovinskog sustava. Autori drže da je harmoniziranje mirovinskih reformi koje su do sada bile pragmatične i postupne ključan instrument strategije socijalnog ulaganja da bi se promovirao ekonomski rast. Mirovinska reforma je u tom pogledu ključna za restrukturiranje tržišta rada te poticanje mobilnosti i integracije radnika kroz regije i sektore. No, susreće se s izazovima poput, primjerice, demografskih promjena, niske dobi umirovljenja i gubitaka kineskih mirovinskih fondova. Prema autorima, moderniziranje ekonomije mora biti popraćeno s primjerenim sustavima socijalne sigurnosti koji će pomoći izbjeci rastuće socijalne tenzije.

Deseto poglavlje potpisuju Knut Halvorsen, Amy Østertun Geirdal i Anne Grete Tøge. Istražuju se iskustva norveške djece u vrtićima, školama i obiteljima te utjecaj na njihovu sreću i mentalno zdravlje u odnosu na ostale europske i zapadne zemlje te poglavlje nosi naslov *A Critical Perspective on Child Care and Social Investment in Norway: Whats in Children's Best Interest?* Autori preispituju pretpostavku da je socijalno ulaganje u djecu i roditelje uvijek u najboljem interesu djece. Analiziraju neke moguće neželjene posljedice ustroja skrbi, poput onih na socijalnu inteligenciju. No, vide važnost profesionalno vođenih vrtića kao i novčanih sredstava kako bi se smanjilo siromaštvo djece. Ističu da se ne bi trebala stvarati (lažna) dihotomija između usluga i novčanih davanja u razumijevanju socijalnih ulaganja. Kroz prizmu Konven-

cije o pravima djeteta Ujedinjenih naroda zagovaraju da bi se perspektiva građana, ljudskih prava i mogućnosti trebala uzeti kao alternativa. U tome trenutna iskustva i sreća djece trebaju biti balansirana s ulaganjima orijentiranim k budućim koristima.

Social Investment as a Means of Integrating Immigrants in Europe je jedanaesto poglavlje u kojem Steinar Stjernø raspravlja o ulozi socijalnog ulaganja u integraciji migranata u Europi. Zadnjih nekoliko godina više od milijun ljudi godišnje traži azil, od kojih je velik broj mladih osoba u radnoj dobi. Osim što opisuje brojeve i distribuciju migranata iz ne-EU zemalja, autor razvija ideju socijalnog ulaganja u normativnom okviru Europske unije koje se tiče imigranta i njihove integracije na tržište rada te odnos između onoga što je deklarativno proglašeno i stvarnih akcija. Iako nedostaje komparativnih podataka, uočava se kontrast između retorike i stvarnosti uslijed utjecaja ekonomske krize, kontroverznosti ulaganja u imigrante u javnosti, ali i naravi koordinacije vladavine između EU-a i nacionalnih razina.

Uloga internacionalnih organizacija u promicanju socijalnog ulaganja obrazlaže se u dvanaestom poglavlju *Social Investment and the International Development Organizations* autorice Sarah Cook. Fokusira se na period od 1990-ih, razdoblja u kojemu je nastao socijalni zaokret kao reakcija na posljedice Washingtonskog konsenzusa. Razvio se veći nagovještaj posvećenosti milenijским ciljevima u razvoju novih instrumenata politika za socijalnu agendu. Sagledavaju se važne institucije poput Svjetske banke, Međunarodne organizacije rada, UNICEF-a, UN Women, UND-a, Svjetske zdravstvene organizacije, OECD-a, EU-a te međunarodnih neprofitnih organizacija. Autorica vidi da, iako se zagovaraju socijalna ulaganja, praksa je donijela više usmjerenosti prema onome

»što radi« i kratkoročnim rezultatima povezanim s organizacijskim ciljevima, primjerice, smanjenju siromaštva ili utjecaju na određene grupe (žene, djecu) i promjeni ponašanja (u zdravstvu, edukaciji).

Zaključno trinaesto poglavlje koje su potpisuju urednici knjige pod nazivom *Conclusion: Lessons Learned and Future* daje pregled naučenih lekcija. Pokazuje se da socijalna ulaganja nisu ograničena na uski raspon pitanja, ali i da ih nije vjerodostojno gledati razdvojene od konvencionalnih intervencija socijalne politike. Iako knjiga kritizira zapadnu literaturu, ona je više usmjerena na povećavanje internacionalne relevantnosti i doprinosa globalnom znanju o socijalnim ulaganjima koje će pomoći praktičarima i donositeljima politika diljem svijeta da promoviraju socijalnu dobrobit.

Ova knjiga doprinosi rastućoj literaturi o socijalnim ulaganjima raspravljajući o načinu na koji su ideje socijalnog ulaganja usvojene u različitim zemljama i različitim akademskim i stručnim područjima. Ona knjiga popunjava »mane« dosadašnje literature, koja se uglavnom usredotočila na europske socijalne države. Suprotno mišljenju da je socijalno ulaganje nova faza u razvoju tih socijalnih država, pokazuje da

su socijalna ulaganja već godinama podupirana u više zemalja, u programima međunarodnih organizacijama i različitim područjima politika uključujući stanovanje, dobrobit djece, razvoj zajednice, socijalnu zaštitu i ruralni razvoj. To, naravno, potiče pitanje je li socijalno ulaganje samo novi naziv, stavljen u kontekst ekonomskog rječnika i načina razmišljanja, za određena usmjerenja već postojećih i prijašnjih socijalnih politika. Također, iako se vidi određeni pomak prema konceptu socijalnih ulaganja, pozitivni utjecaji novčanih transfera kao tradicionalnog pristupa u brojnim socijalnim politikama ne smiju biti zanemareni.

No, iako nas upozna s internacionalnim perspektivama što može biti i njena prednost, valja upozoriti da bi za čitatelje koji tek kreću u temu bilo adekvatnije pročitati neku od knjiga koje razmatraju socijalno ulaganje s teorijske perspektive.¹ S druge strane, nažalost, tek je manji broj radova, a posebice knjiga koje se bave temom iz perspektive tranzicijskih zemalja u kojima je moguće da je ovaj pristup još uvijek donekle »stran« koncept. Stoga je ovaj prikaz mali prilog možebitnom povećanju interesa domaćih istraživača, prije svega onih iz područja socijalne politike, ekonomije, sociologije i socijalnog rada.

Danijel Baturina
Studijski centar socijalnog rada
Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

¹ Primjerice, *The Use of Social Investment* koju isto tako prikazujemo u ovom broju časopisu.